

prijazne sobe v svoji hiši brez plačila odperala, da smo tombolo igrali in jo tudi enmalo zaplesali. Pa tombole tudi niso bile brez dobrega namena; enkrat so Doxatovi dobrovoljno podarili lepe reči, za ktere smo igrali, in kar se je v igri skupilo, je bilo namenjeno kupiti Postojnski mladini muzično orodje, da bomo tako Postojncani sčasoma svojo muziko imeti zamogli. G. Gottsberger, ki je za našo šolo že veliko dobrega storil, je sprožil tudi to misel, po kateri se je en večer v omenjeni namen 62 fl. nabralo. — Ker cena vina vedno višji gré, čeravno vrednost njegova vedno manjši postaja — čvček se po gostivnicah že po 20 krajc. toči — so začeli po mnogih krajih olarije napravljati, in tudi pri nas jo je g. Leban napravil, ki nam kaj okusno pivo (ól) kuha. Kar je pri gosp. Lebanovi olariji posebnega, morebiti edinega na Krajskem, je Arteški vodnjak, katerega si je napravil in po katerem za olarijo potrebno dobro vodo dobiva. Ker so njegove kleti (važna potreba za dober ól) tudi dobre, se smé pričakovati, da bo nova olarija prav dobro spod rok šla.

Ker se pa tudi žalostnih novic ne smé med veselimi zamolčati, vam povém: dva človeka sta v naši okolici zmerznila. Se bote čudili to slišati, ker je letošnja zima tako mehka (več kot 9 stopinj mraza nismo celo zimo imeli), pa je vendar taka: en hlapec je zmerznul na Gaberku poleg Senožec med 22. in 23. januarom; drugi blizu Postojne ponoči med 2. in 3. februarom; oba dni je mrznila silna borja.

Novičar iz mnogih krajev.

Nov cesarsk patent, veljaven za vse austrijske kronovine razun vojne granice, določí tarifo hranilšine za vsake sorte reči, ki se pri sodnijah shranijo (položijo); hranilšina za položnje (Depositen) se ravna ali po vrednosti shranjene (položene) reči in po času shranbe, ali pa samo po času shranbe. — Unidan smo povedali, da pri vsaki nižji realni šoli se ima učilnica za rokodelske učence (Lehrlinge) napraviti; danes dostavimo, da na tacih hvale vrednih učilnicah se imajo le take reči učiti, ki zadevajo splošno omiko učencov, in pa take, po katerih se zamore vsak fant za stran svoje ga rokodelstva veči vednosti pridobiti. — „Teržški časnik“ je iz Dunaja zvedil, da se bojo cehi (cunfti) prenapredili; ali je kdo pripraven mojstersko pravico zadobiti, bojo razsodevali sodni možje (mojstri). — C. k. ministerstvo denarstva je ceno soli za pitanje živine na Laškem ponižalo, in scer je za Beneško postavilo tarifo na 12, za Milansko na 15 lir (dvajset) cent. — Prekucijska stranka je 6. t. m. v Milani iznovega poskusila prekucijo sprožiti; pustno nedeljo popoldne je namreč neka truma, orožena s štileti in samokresi, napadala posamne vojake in oficirje po ulicah in nekatere clo do smerti ranila; ali kmalo so jo zasačili, in kerse ljudstvo Milaneško nikakor ni vdeležilo hudodelnega početja, je bilo ob 8. zvečer že vse pokojno in je tudi pokojno ostalo; izmed 80 vjetih je 8. dan t. m. nagla sodba 6 obesiti, 3 pa vstreliti dala. — Iz Černogore ni nič novega; zadnje dni januara je turška armada še zmiraj na svojem mestu stala; knez Černogorski in strica njegova Peter in Juri so bili na Cetinju; da bi bil med Černogorci kak razpor vstal, ni res; to pa je po „Terž. čas.“ gotovo, da je mogel Omer paša 3000 Albancov in Skudarcov iz svojega tabora v Spužu spoditi, ker mu niso bili pokorni; pri vsem tem se zamore turška armada, ki Černogorcem nasprot stoji, na 50.000 šteti; tudi majhne topove (kanone) je dal Omer paša napraviti, z namenom, da jih bojo mezgi in osli na goro tvorili; v turški armadi je več ogerskih, poljskih, la-

ških in švajcarskih begúnov. Austrijska vlada še zmiraj pošilja velike armade na mejo, in kakor „Terž. čas.“ pravi, bo še le 18. tega mesca vsa skupej; vradni časniki francoske in posebno pa angleške vlade hvalijo ti krepki postop Austrie; tudi v knežii Serbski se zbujajo glasi za Černogorce. — Napoleon je pomilostil 4312 iz dežele pregnanih; pa imenitnih mož ni med temi, dosti pa fantov po 14 in 15 let starih; eden pregnancov je celo še le 10 let star. — Ko sta se na dan poroke cesar in cesarica v cesarskem ženitnem vozu peljala, je padla cesarska krona od voza, ker je bila pre-slabo pribita, — cesarica se je zavoljo tega zlo prestrašila, ker misli, da je to kak pomén. — 6. t. m. so spet več imenitnih mož iz stranke pravednega kralja zaperli; nekatere so kmalo spet izpustili. — V Londonu je taka megla, da noč in dan goré svetilke po ulicah.

Klepec.

Stoji na skali terdni Grobnik,
Ponosno gleda na dolino,
Ki se poklanja spred globoko.
Na dalječ sijajo zidovi,
Slavenske hrabrosti spominek,
Sovražnikov pa groben kamen,
Ki so pustili duše tukaj,
I nam brez konca slavo dali.

Pač lepi so zidovi beli,
Pač svetla je na gradu streha!
Snegovi to so na planini;
Rumenó solnce z verha sije.
Al koliko je ta lepota,
Memo lepote, ki je notri!
Ni se na serbskem ne bulgarskem,
Ni se na ogerskem i ne slovenskem
Ni se razcvetla taka roža,
Ko Zlata v gradu tem je cvetla,
Jedina hčerka Radoslava,
Ki je knežval nad Vinodolom,
Nad Vinodolom i sosesko.

Ko raste jela med borovjem,
Ko skače serna po dolini,
Takova Zlata je podoba.
Spod čela rosno solnce sveti,
Iz lica mila luna sije,
Bajilo srcem čudovito.
Ogrinja svilo dragoceno,
Po svili biserje i zlato,
Lepota iz dežele rajske.

Ni dolgo svetu nepoznana
Sloveča deklica ostala;
Od Vinodola se raznese
V sosedne kraje govorica,
I ko bi jo trosili vetri,
Se hvala Vinodoljke zale
Od severa do juga pravi.

Kamor se razglasuje slava,
Lepote take, tako čudne,
Se vzdigajo snubačev trume.
Prostora v gradu pomanjkuje,
Veliki dvori so pretesni
Prejeti goste imenitne,
Ki vrejo sém od vetrov štirih.

I kakošni so to snubači!
Baroni, grofje, žlahni knezi,
Mogočni zlatom i gradovi,
Ponosni svojimi junaštví,
I razglašeno slavo dedov.
Vsih žlahnikov so cvetje bili,
Kjer se ne derzne nikdor med-nje,
Ki ni enak po slavi, blagu.
Poklanja slednji se globoko,
Vsak zna medeno govoriti,
Vsak tudi med besede sladke
Dari umetno meša drage.
(Dalje sledi).

tobak, 200 fl. solarine (solnega davka), 250 fl. davka za ribstvo, 200 fl. davka za suho meso, 600 fl. najemšine za državne zemljiša, v vsem skup 31.450 fl. našega denarja.

Obлека Černogorca je prosta; struka (plajš), katero nosijo moški in ženske, je tudi njih kolter ponoči. Kmetijstvo stoji na niski stopnji; obertnijstva je dosihmal še celò malo v deželi.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Ljubljane. Od več strani slišimo, da se kmetje že Turka na Krajnsko bojè, in eden nam je celò pripovedoval, da je slišal, da je že blizo Zagreba. Ta govorica se nekterim toliko verjetniši zdí, ker ima nekaj bataljonov cesarske armade začasno na Dolenskem ostati, kakor slišimo, okoli Novega mesta, Kostanjevice, Mellike, Černomlja. Povedati pa zamoremo, da strah pred Turkom je prazen, ker Turk je Mahomedu hvaležen, če ga ptuje armade pri miru pusté; on ni več strah kristjanskemu svetu kakor je nekda bil, ko je po spričbah mnogih naših narodskih pesem od „kralja Matjaža“, Lavdona“ itd. strahoval tudi naše kraje clo do Dnnaja. Pa tudi cesarska armada nima namena, ga napasti in vojske začeti, ako stori to, kar se od njega terja, namreč, da pusti Černogoro kakor je bila, in da dolgo zatirovanim kristjanom, ki pod Sultanovo vlado živé, se pravica zgodi in se rešijo silovitega jarma. In le zato, ako bi utegnul Turk svojeglaven biti, ko bi ne vidil resnice, marsira toliko cesarske armade k mejam Turškim; armada da besedam dostojno veljavo. Ker pa menda ne more vsa armada po Dalmatinskem in Horvaškem biti, je ostane nekoliko na bližnjem Dolenskem. — To je, kakor danes reči stojé, čista resnica. Nadjati se je, da Turk se ne bo obotavljal z lepo storiti, kar bi, če bi se s silo terjati moralo, znalo razrušiti celo Turčijo v Evropi. Kaj se bo pa na dalje godilo na Černogori in v Turčiji, bo, kakor dosihmal „Novičar“ oznanoval tudi prihodujé.

Novičar iz mnogih krajev.

Ministra vojništva gosp. barona Csorič-a je presvitli cesar s pohvalo odvezal njegove službe, in svojemugeneraladjutantu g. Bamberg-u izročil vojno opravništvo. — C. k. narvišji sodnija na Dunaji je v nekem primerleju rabsodila, da, če kak nevpravičen strelec (Wildschütz) divjačino le vstrelí ali scer ubije, je pa iz lovske okolice (revíra) ne odnese, se ne vkriviči lovske tatvine; če jo pa odnese, je kriv hudodelstva tatvine; če več oseb skupej pomaga divjačino odnesti, so vsi zdrúženega tatvinstva krivi, čeravno je le eden zver vstrelil. — Mesca decembra l. l. se je dalo na vse cesarske pošé našega cesarstva 2 miliona 648.555 markanih pisem, 634.948 pa brez mark; po telegrafih je šlo 2067 državnih, 3342 pa družih pisem; dohodki c. k. pošé so znesli 766.500 fl., telegrafnic pa 20.415 fl.; stroški za pošé so znesli 669.220 fl., telegrafov pa 32.173 fl. — Učiteljev in učitelj po vsih ljudskih šolah našega cesarstva je 43.000, izmed katerih je učitelj 20.000. — Na Laškem je vse mirno. Mesto Milan je v ojestrem strahu; 10. t. m. so vnoviè 4 obesili, ki so bili zasaèeni na pustni dan z orožjem v roki; ker je prekučijna poskušnja se iz ptujega zgodila, je mesto proti Švajcarski meji z vojaško stražo obdano; mestna vrata so le od 5. ure zjutraj do 8. ure zveèer odperte; le kdor ima potni list, zamore svobodno vùn in noter;

veè kot 3 osebe ne smejo na ulicah skupej iti ali stati; železnica je jenjala; zvoniti se ne smé; mesto je obsojeno skerbeti za 50 ranjenih vojakov in za družine 12 umorjenih. — V Parizu so zaperli že več oseb, ki nespodobno dopisujejo od Napoleona v ptuje časnike. — V Londonu se je imel začeti 10. t. m. državni zbor, v katerem bojo novi ministri pervikrat se pokazali. — V Černogori so reèi še zmiraj kakor so bile, ker Turška vlada menda sedaj prevdarja terjatve austrianske vlade, podpirane od ruske in francoske; angleška vlada se nek še sedaj nemeša v te zadeve. Nar novejši gotova novica, ki jo po „Terž. časniku“ od pondeljka iz Černogore zvémó, je, da sta knez Danilo in njegov stric Juri prevzela poveljstvo èez černogorsko armado, v kateri so nek tudi ptuji izverstni oficirji. Pripoveduje se scer tudi, da je Omer paša dal most èez reko Moraèó narediti in da je èez-nj v Černogorovdabil, — pa to so le govorice, o katerih se še nič gotovega ne vé. — Časnik „Oss. dal.“ od 11. ni vedil nič novega iz Černogore povedati. Černogorci, ki so jih Turki v Grahovi vjeli, nek strašno terpijo v turškem taboru; z herbdom in nogami terdo skupej zvezane jih Turki vsaki dan kot živino tepejo.

Klepec.

(Dalje.)

Lahko se nagne stari oèe,
Lahko ga vjamejo besede
Lahko pokloni in obeti,
Ter več ko enemu obljudi.
Al terda je, ko skala, hčerka;
Zastonj so vse besede sladke,
Zastonj bogastva èeznemero,
Nikomur upanja ne dade.
Al je ošabna gospodièna?
Da je snubaèev je premalo?
Da se ji zdijo ti preslabi?
Al nosi v persih merzel kamen?
Zakaj ljubezen se ne vname?
O deklica gori že davno,
Gori plamenom nevgasljivim;
Al blaženi mladenè tisti,
Za kterege je vneto serce,
Ne sme snubiti, kar je ljubil,
Kjer ni bil žlalnega kolena.
Na vojsko ide v daljne kraje,
Iskat imena ino slave.
Çe še živi, al je poginul,
Nihèe ne vé, ne Zlata sama,
Vendar mu serce zvesto hrani.

Lepota Vinodoljke slavne
V Turèijo tudi se razglasi,
Zaèuje slovez turški aga,
Presilni borec Hasan-aga,
Iz bosnianske krajne ljute,
Junakov prvi turške zemlje.
Ognjena želja ga prevzame.
Tovarsé svoje zveste sklièe,
Poskušene že v mnogih bitvah,
Ter se nad Grobnik daljni vzdigne,
Gotov al želji zadostiti
Al pa pustiti glavo v boji.
Providno vojsko svojo vodi,
V temoto èerno se zavija,
I plane, zmaj z višave noène,
Na grad, ki v veselich plava.
Razseèena popada straža,
Ni je visoki zid ubranil,
Ne vrata terdna, ne nasipi.
Merjoèih hrup ostraiš goste.
Po skrivnih potih oèe komaj,
Sinova njega i snubaèi
Pogubi bliške se otmejo.
Gorje pa! — deklica ostane!
(Dalje sledi).

zemeljskih in nadzemeljskih stvari ali natornih prikazkov, je saj nekoliko potrebno vsacemu omikanemu človeku. Hvale vredno je tedaj početje, da se bo v prihodnje tudi v Ljubljani vsako nedeljo od 11. do 12. ure dopoldne v sobi 8. gimnazialnega klasa po domače razlagalo naravoslovje (fizika), kakor je nekdanj gosp. prof. Šulc razlagal zvezdoslovje. Začel bo verli gosp. prof. Pavšić prihodnjo nedeljo prostoljudno razlaganje fizike; marsiktero reč bo tudi razjasnil po skusbah. Nadjati se smémo po tem začetku, da se bojo spolnile že večletne želje: da tudi lepi zakladi našega muzeja se bojo odperli enakemu namenu iz naravopisja, in naša nada je sedaj toliko večja, ker ima muzej izverstnega moža za to, in gosp. gimnazialni vodja iskreno podpira tako početje. Poslušatelj iz omikanih stanov gotovo manj kalo ne bode. Zeleli bi, da bi se popularno naravoslovje in naravopisje razlagalo tudi v slovenskem jeziku, in tako tudi radovedni množici, ki nemškega ne ume, priložnost naklonila, razjasniti si svoje zaumene v naravosloveskih rečeh. — Gosp. dr. Tušar, gimnazialni učenik v Ljubljani, gré za učenika v zgornji gimnazi v Požun (Pressburg); na njegovo mesto pa nek ne pride nov učenik, ampak njegovo učiteljstvo se bo razdelilo med nazoče gosp. učnike. — Gosp. Jožef Klemenčič, sedaj Zatičinski kaplan, je izvoljen za drugega kateheta Ljublj. ljudskih šol. — Gosp. Vončina, ki se pripravlja za dohtarstvo bogoslovja na Dunaji pride za učenika cerkvenih zgodb in pravic v Ljubljano. — Skoro vsak dan marširajo vojaki skoz Ljubljano na Horvaško.

Novičar iz mnogih krajev.

Cesarski patent od 10. t. m. odveže po tem ko je podložstvo zemljiš jenjalo, nekdanje grajšine poročtva za poprejšno upravljanje sodništva, in vелеva, da se imajo v gosposkine bukve pod imenom „oktava“ zavoljo tega vpisane terjatve nekdanjih podložnih izbrisati. — C. k. ministerstvo je ukazalo, da prestopki tiste prepovedi, po kateri se nima nihče brez predpisanega političnega dovoljenja ne domá ne na ptujem ženiti, se imajo kakor drugi prestopki kakošnega političnega ukaza kaznovati. — C. k. ministerstvo denarstva je razglasilo, da konec mesca januara je bilo za 153 mil. in 165.054 fl. papirnega državnega denara med ljudstvom, tedaj za 2 mil. 623.004 fl. manj kot poprejšni mesec. — C. k. ministerstvo nauka je nov predpis za ogled ljudskih šol razglasilo, po katerim imajo ogledi v svojem kraju si prizadevati, da za šolo pripravna mladina v šolo hodi in se lepo obnaša, da učitelji svojo dolžnost spolnujejo, pa tudi gotovo svojo plačo dobivajo, da so šolske poslopja in orodja v dobrem stanu itd. — Ravno to ministerstvo je tudi vodjem poglavnih ljudskih šol željo razodelo: naj bi se sčasoma le celoletne prekušnje konec leta vpeljale. — Misionarstvo gosp. vikara Knobleher-ja v Afriki bo dobivalo od vladajočega kneza Lichtenstein-a vsako leto 2000 fl. za odkupovanje in keršansko izrejo sužniških otrok; ta milodar je bil namenjen poprej redu Trinitarjev; ker pa tega reda več ni, ga bo dobivalo Afrikanško misionarstvo. — Na Laškem je povsod vse pokojno; v Milani je vse tiho kot v grobu; ob desetih zvečer morajo vse gostivnice in kavarnice zaperte biti. Preiskava poskušene vstaje na pustni dan očitno razodeva, da je tista poskušnja od zunaj prišla, zlasti od Švajcarske strani, kamor se je glavár laške propagande Mazzini iz Londona podal, vžgat plamen po celem Laškem; v ti namen je razposlal proglas k vstaji, in ž njim vred tudi enega Košut. Mestni odbor Milaneški in Beneški sta poklonila maršalu Radecki-tu pismo, v katerem naznanujeta vdanost cesarju in nejevoljo o hudodelnem početju. Benečanom, ki se celo

nič niso vdeležili vstaje, je Radecki obljubil, da jih pride svitli cesar kmalo obiskat, ki je 550 cekinov iz svoje lastne kase poslal vojakom, ki ranjeni leže v bolnišnicah Milaneških, z ukazom, naj se manj ranjenim podeli po 5, hujši ranjenim pa po 10 cekinov. Straža na Švajcarski meji se je še pomnožila. — Iz Černogore pravijo nar novejši novice od 13. t. m. v časniku „Oss. dalm.“, da se Turki in Černogorci spet na vojsko pripravljajo; Omer paša je serdit razglas izdal na Beloplaviče in se s svojo armado pomaknul do Kokotov; to scer še ne pomeni veliko, al vojska žuga vedno hujši biti; Černogorci z ozirom na svoje požgane oltare, umorjene otroke in starče in posiljene žene se hočejo bojevati kot levi in raji vsi popadati kot živi v pest turškega mušira priti, ki jim je zažugal, vse pokončati. Knez Danilo se je v Zevo, Juri Petrovič pa v nahijo Rěčko podal; Černogorci hrepené po vojski. Turški armadi pomanjkuje živeža in ima veliko bolnih; tudi kónj je že veliko po gladu pocepalo; Černogorci imajo še vsega dovolj. Austrianska vlada ravná soglasno z rusko; angleška in francoska poročnika v Carigradu pa nek govorita v prid Turkom. Al je res al ne, se bo ob kratkem pokazalo. — Napoleon je v svojem govoru, s katerim je postavodajavni zbor začel, rekel: danjegova vlada je dolžna skerbeti za dobro gospodarstvo Francoskega, in pomiriti Evropo; armado bo pomanjšal za 20.000 mož; kar se bo po poslednjem razglasu ministra vojniškega res zgodilo.

Klepēc.

(Dalje.)

Ko jo zagleda turski aga,
Od čuda mu zastane noga,
Oterpne mu pogum kipeči.
Al hitro se mu serce vpali.
Od radosti zavriska glasno,
Da se kameni grad potrese,
Po plenu steza roko deržno.
Al ostro deva ga pogleda,
Ki ji nevarnost strah prežene,
Vsa sila se v očeh zjedini,
Nezmerna moč nedolžne duše,
Ko boginja stoji pred agom.
Pa le za hip pogasi ogenj.
Odloga malo ji dovoli,
Le noč dovoli ji odloga;
Al ko napoči jutri zarja,
Naj ji oklepe sila stare,
Ako pokorne se ne skaže.

Zapretiv to leti k tovaršem,
Ki so za polne mize sedli,
Snubačem krite imenitnim.
»Tovarši, bratje moji dragi!«
Zakličite med hrumečo trumo,
»Zdaj je veselja čas dozorel,
»Ko solnce naša sreča sijé,
»Zdaj se gostujte, pijte, jejte,
»Kar ima grad na mize dejte;
»Ne bojte sodov se načeti,
»Čeravno prerok ostri brani.
»Ta noč naj se od druge vsake,
»Od vsacega ta god razloči.
»Ne zmage samo, tudi svatbo
»Obhajamo nocoj veselo,
»Zakaj ko se napoči zarja
»Nevesto si zaročil bodem,
»Kakoršne nima carski harem.
»Zdaj se radujmo po junaški,
»Al jutri zberte grajsko blago,
»I ko se zopet noč razgerne
»Se vzdignemo v domačo zemljo
»Z bogatim plenom obloženik.
To reče, ter se k njim usede,
Gromeče ga pozdravi družba.

(Dalje sledi).

občnim strahu pred vojsko turški papirni denar v svoji ceni zlo vпада. Cesarski poslanik Leiningen je caru do 12. t. m. obrok za odgovor na pisanje našega cesarja dal. Turk je skušal si z odlašanjem pomagati, in je posredništvo francoskega in angleškega poslanika ponujal, pa Leiningen ga je z overženjem vseh takih ovinkov k očitnemu odgovoru naganjal. Kar se je po časopisih bralo, da hoče naš cesar od Turka neke okrajne poleg morja okoli Dubrovnika (Ragusa) v svojo oblast dobiti, ni res, le morskih pravic okoli teh turških bregov si avstrijski cesar od Turka nikakor kratiti ne da. Med drugimi rečmi se nek tudi od Turka tirja, da bi car vse madžarske in poljske begune, ki so v letu 1849 v njegovo armado stopili, zapodil in iz Evrope odpravil, in da bi se zavoljo svojiga proti Austriji neprijateljskega ravnanja v zadevah teh begunov v letih 1849 in 1851 v svojoročnim pisanju do našega cesarja zagovarjal. V taki hudi zadregi je sultan nekiga Armenca Daut Ogli v Pariz pomoči iskat poslal. V Černogori so pet serdita vojska divjá. Znani Stratimirovič je tudi tam. Izdajstvo Belopavliškega serdara je Černogorcem v veliko škodo, ker ste dve nahii namreč Novačka in Moračka od njih popolnoma ločene, le če se turška armada predere, se zamorejo zjediniti. Omer paša velí, vse pomoriti in pokončati, pa slabo vreme in grozne nevihte napredovanje Turkov zlo ovirajo, tako so hudi nalivi Grahovsko polje v jezero popolnoma spremenili. Štirje tovarši junaškega Jankota, Grahovskega vojvoda, so v temni noči, o hudim viharji iz turškega vjetja na našo mejo pobegnili, in grozovite reči od turške divjačnosti in zlobe pripovedujejo. Po nar novejši novici v „Narodnih Novinah“ iz črnogorske granice so nek Černogorci Omer-pašata so pet dobro nabili. 8. dan t. m. je ukazal oddelku armade se čez „Hadži most“ preko Zete do Frutaka podati. Černogorci so se umaknili do sela Vitezoviče. Ponoči od 8. do 9. je Zeta tako narasla, da je turški most odnesla, in armada na desnem bregu se z uno na levem ni skleniti mogla. To zapazivši plane kakih 3000 mož iz Piperske, Moraške in Kučke nahie, ktere je Omer-paša že sebi podveržene in zveste menil, tak silovito na Turke, da so se ti vës prestrašeni v beg proti Spuzu spustili in veliko zgubo imeli. Černogorci to zvediti, planejo na oddelek pri Frutaku in so ga skoro pokončali. Po spričbi svedoka je 500 Turkov vjetih, 400 mertvih, veliko konj, strelil in turško denarnico so si Černogorci nek zaplenili. Dva avstrijska oficirja k Omer-pašatu poslana — zakaj, se ne vé — sta te dni čez Černogoro nazaj v Kotor prišla. Omer-paša ju je nek prav prijazno sprejel, in jima terdno vero dal, da se ne bo naše granice dotaknul, ker je le prišel nepokojne Černogorce strahovat. Želel je jim v dar podati dva arabska konja, enega našemu cesarju, drugega generalu Mamula, pa oficirja sta mu odrekla ju vzeti, ker nista za take darove pooblastena bila. Pertožil se je jima tudi, da mu je prav neljubo slišati; da njegov rojak Stratimirovič Černogoreom pomaga. — Amerikanci si hočejo prijaznosti japonskega cesarja s silo pridobiti. Poslali so oborožene barke v tiste kraje, pa cesar jih bo tudi gorko sprejel. Vse japonske luke so za brambo pripravljene, po vseh bregovih topovi režé, po hribah vsaka noč gromade goré. En milijon soldatov Amerikance pričakuje. Japanci jim hočejo pokazati, da niso Kinezarji.

Klepec.

(Dalje.)

Ostane sama lepa Zlata,
Počasi zbira misli svoje;
Pogubo vidi zdaj gotovo,
Pogubo strašno, sramotljivo.

Na čelo stopi merzla sraga,
Kolena ji zatrepetajo,
Ko bi pošast pred njo zijala.
Na tla se verže, solze toči,
V nebasa hoče britko serce
V gorečih prošnjah izkipeti.
Al čuj pred durmi terdo hojo!
Čuvaja so koraki teški,
Ki plasi devo iz molitve.
I čuj, odspodej kak ostudno
Ponočnih gostov šum udarja!
Kameni grad se hrupa trese.
Al ne gromijo že na kviško?
Na noge skoči plaha deva,
Ne pripusti ji strah moliti.
Drugam leti boječa misel,
Leti za taboj, o mladeneč!
Ki v daljnji zemlji pač ne misliš,
Kak ti nevesto ropar jemlje.
In tudi oca, bratov išče,
Al so mertvi, al še živijo,
Al se pripravljajo na pomoč,
Ako jih sablja ni končala.
In tudi brezno z okna meri,
Ki se odpera spodej černo,
Prijazno ž njim zavezo dela:
Naposled bodi ti zavetje!
Al že se dolga noč nagiba,
Že je danica zgodnja vstala.
Vse tiho je okoli grada,
Le znotra divji šum razsaja.
Al ni to tamkej zlato zarje,
Ki se po nebesu razliza?
Al ni škrijanec to, ki poje?
O da bi bil poročnik sladki
Pomoči bližnje, rešiteljne,
Ker že poteka čas poslednji.
Pa kaj! okolica je nema,
Le v gradu raste ropotanje,
Ter huje, gromneje bobneva,
Ker aga vstaja. Izza gore
Pogleda solnce rošno lice;
O deklica gorje ti! sadaj!
Že buri divji po stopnicah —
Ne boj se zadnjega zavetja,
Smert ti je boljše od sramote —
Al stoj! pred gradom tromba poje.

Na noge Turci poskočili,
Orožje urno so zgrabili,
Se po zidovji razverstili.
Serdito leta Hasan — aga,
Tovaršem terdo ukazuje:
»O čujte me, tako vam Alah!
»Po bliskovo sukajte sablje,
»Secite glave psom kaurskim,
»Ko seče poljsko travo kosce.
»Gorje mu, če bi kdo zanašal!
»Naj pomnijo na večne čase,
»Kadaj so Turku slast kalili.
(Dalje sledi).

Milodari za reveže pri sv. Trojici

Nekteri farmani iz Komenda

6 gold.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajinj	
	23. februarja		21. februarja	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik pšenice domače	2	14	2	28
1 » » banaške	2	20	2	26
1 » » turšice	1	40	1	54
1 » » soršice	2	—	2	8
1 » » reži	—	—	1	58
1 » » ječmena	1	30	1	22
1 » » prosa	—	—	—	—
1 » » ajde	1	33	—	—
1 » » ovs	—	59	—	53

Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.

da nobeden ne more do njega, ki ni dobro znan. — Naša vlada terja od angleške, da naj pervaka evropskih prekucij Košuta in Mazzini-ta odpravi iz Angleške dežele, od kodar plamen vstaje mečeta v Austrio; dosihmal se angleški ministri odtegujejo ti spolnitvi.

Klepec.

(Dalje.)

Še ni vmolknul, pride posel
Poslan od vojske zunej grada;
Pred Hasan-aga plaho stopi,
In te besede Turku reče:
»Moj knez, oblastnik tega grada,
»Ki spodej čaka s vojsko silno,
»Me pošlje k tebi, hrabri Turek!
»Odkup visokocen ponujat.
»Kar je bogastva v gradu tukaj
»Vse tvoje in tovaršev bodi,
»I kadar se domu podaste,
»Hodite mirno brez potere,
»Ako mu hčerko izpustite!
To rekši, nisko se prikloni,
Zahrohota se aga silni,
Zahrohota se tovariš,

Potegne sabljo izza pasa,
Ohé ušesi mu odseka.
In te le zagromi besede:
»Na to za svojo pot, zdaj pojdi!
»I knezu svojemu poroči,
»Kak so v časti poslanci taki.«
I temu še dostavi tole:
»Ker mi za hčerko grad ponuja,
»I pot do doma brez potere,
»Mu jaz obljubim grad i hčerko,
»Če z mečem se poskusi z mano,
»Al sam, al pa junakov eden,
»Če kilav je, njegove vojske.
»Pod gradom spodej, v ravnem polji,
»Naj čaka ure četertinko,
»Če mu sladé obeti moji.«
To reče ter oberne herbet,
Iz grada sunejo poslanca.
Ko vgleđa knez v kervi poslanca,
Se zaroti v osveto strašno,
Se zarotijo vsi snubači,
Roti se ž njimi cela vojska.
Pa kako derzno serce splashne,
Ko poročila razodene
I boj čez ure četertinko!
(Dalje sledi).

Danilo I. knez Černogorski.

Po smerti vladika Petra Petrovića II. je Danilo lani nastopil vladarstvo Černogore, majhno scer, pa po njeni legi in okolnostih sedanjih sila važne slavjanske dežele. Prednik njegov, kakor naši bravci že vejo, je imel deželsko in duhovno oblast v svojih rokah in se je imenoval „vladika Černogorskega“. Za svojega naslednika je določil Danila. Danilo, sin iz Napoleonovih vojsk slavno znanega Stanko-ta, je bil ravno na poti v Petrograd na Rusovsko, da bi se ondi za duhovski stan pripravljaj, kar nenadoma umerje vladika Peter. Danilo se podá berž domú, kjer ste se med tem že dvé stranki osnovali; predsednik starašinstva Pero je bil eni, drugi pa Juri za vladika zaželj. Danilo, pridši domú, si z modro obnašo kmalo serca Černogorcev pridobi, in ker stranki čujete, da ruski car hoče, da se izpolne volja umerlega vladika, se zedinite o tem: naj bo Danilo vladika prihodnji.

Ker pa bi bil sedaj mogel Danilo vendarle v Petrograd iti pripravljat se za duhovski stan, in ker bi bilo utegnulo začasno namestno vladarstvo vendarle nevarno biti za Danila, so glavarji Černogore sklenili: naj se vprihodnje loči deželjska oblast od duhovske in Danilo naj bo deželjski vladar. Ruski car potrdi ti sklep, in v pismu, ki ga o tem pošlje starašinstvu, imenuje Danila „svetlega kneza Černogorskega“, ga ovenčá z redom sv. Stanislava prve verste, in Černogoro izreče samostojno deželo.

Knez Danilo je scer še mlad, pa iskrene in terdne volje, narod svoj povzdigniti na višji stopnjo omike, po vedah različne verste osrečiti preljubljeno svojo domovino, in doveršiti ali saj pospešiti to, kar je blagodušni njegov prednik začel.

Poglavna skerb mu je osnova šol, naprava cest, vpeljava rednega sodništva in več drugih za Čer-



nogoro novih potrebnih reči. Lanskega oktobra je bil narodni zbor na Cetinju, v katerem je bil na podlagi starega zakonika vladika Petra nov zakonik (nove postavne bukve) osnovan.

V vojski s Turkom je zaostalo — se vé da — vse, kar zamore le početje mirnih časov biti. Ko se bo povernul sopet mir, bo s krepko roko poprijel iskreni knez začeto delo. — Naj bi mu šlo po sreči in brez ovér!

mnogokrat ponavljala „cesarska pesem“ od obilo zbrane množice vsih stanov tako nadušeno, da se je očitnotudi v tem razodevala vesela pomemba današnjega dneva.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski časniki naznanjajo slovesno prvo peljanje Njih veličanstva v cerkev sv. Štefana po prestani bolezni. Ob tréh popoldne se je peljal presvitli cesar s svojim očetom iz cesarskega dvora po krasno okinčanih ulicah, ki so bile ljudstva tako polne, da se je vse terlo, v stolno cerkev; kodar koli se je peljal, je donelo nadušeno „vivat“, in namest vojakov so se postavili na določno željo cesarja mestjani v versto, med katero se je cesarjeva kočija peljala; po sprejetim blagoslovu pred velikim oltarjem so se vernili cesar spet domú, ravno tako pozdravljani s klici veselja in vdanosti. Zvečer je bilo mesto razsvitljeno. — Za novo Dunajsko cerkev se je po 9. naznanilu na Dunaji že nabralo 381.251 fl. 35 $\frac{1}{2}$ kr. in 118 cekinov. Cesar Ferdinand so s cesarico vred podarili v ti namen 20.000 fl. — Presklicani stari krajcarji se bojo od 20. tega mesca naprej kupovali cent za 67 fl. v denarni kovnici na Dunaji, v Hall-u na Tirolskem, v Novem Sadu, v Nagy-Banyi in Oravici; scer jih pa smé vsak, ki jih ima, kot kotlovino prodati. — Vikši c. k. sodnija na Dunaji je določila, da vsak tak je zakotin pisac (Winkelschreiber), ki brez pravice ljudém proti plačilu spisuje prošnje ali pritožbe, ali kdor ljudi zapeljuje, da prazne pritožbe vlagajo vradnijam, ali da kdor v tacih pismih resnico prevrača. — Napovedan je nov red za gruntne bukve. — Govori se od osnove 3 novih škofij v našem cesarstvu. — Te dni se je velik hrup zagnal, da je neki Francoz našel mašino, ki bo po lastni teži vozove tirala po železnici, brez dabi kurjave treba bilo. Zares važna znajdba! — al, doklerne srečamo tako tiranij vozov po železnici, je ne verjamemo. — Sliši se, da je znani general Haynau na Dunaji nanagloma umrl. — Dunajsko društvo zoper terpinčenje žival je povabilo 150 gostov na pojedino konjskega mesa te dni. Konjskemu mesu se godi kot krompirju iz začetka: ljudje se ga branijo, čeravno od zdrave živine je dobro in zdravo. — Turki so nek zlo hudi, da je mogla vojska zoper Černogorce jenjati, med kterimi v sedanjem stanu ne bo nikdar miru. Omer-paša se je vmaknul s svojo armado v Albanio, Reis-paša v Niksič, Dervis-paša v Kovenice. Zapopotnico je bila Dervis-pašatova armada od Černogorcov še dobro otepena za to, ker je vjetega bolnega Grahovca grozovito vstrelila; Černogorci so ji pobrali za 6000 fl. vrednosti. Vojskovodja Černogorski Juri je 28. febr. razglasil, da se vsa vojska razpusti in le nekteri važniški kraji ostanejo obsedeni, — da se popijejo ljudje, ki so popadali v vojski, da se njih zapušeni vdovam in otrokom pomoč podari. — Sliši se, da Omer-paša terja, naj Osman-paša plača 10.000 tolarjev globe zato, ker je Sultana premotil, da se zamore Černogora z 10.000 vojakipremagati. — Iz Carigrada se „Terž. čas.“ piše, da zavoli božjega groba Rus zadnji sklep od Sultana terja. Za gotovo se ondi sliši, da na Moldavo-vlaški meji stoji rusovska armada, rusovske barke pa so v Sevastopolu pripravljene po suhem in po morji nad Turčijo vdariti, ako se o omenjeni zadevi ne spolne volja carova. — Sedaj se celó sliši, da bo 10. majnika papež Napoleona v Parizu za cesarja blagoslovil. Govori se tudi od 30 novih škofij na Francoskem.

Klepec.

(Dalje.)

Junaka išče knez po vojski:
»Kdo ima zdaj gotovo serce,
»Ki nas ubranil bo sramote,
»Z ošabnim Turkom se poskusil?«
Nihče se v vojski ne oglasi.
»Al v vojski celej ni junaka?
»Še zlata tovor mu obljubim.«
Al tiho vse ko pred ostane.
»Gorje sramote za kristjane!
»Obljubim mu jedino hčerko,
»Ki čast otme deželi našej.
»Junak naj krasnej mi bodi!
To reče, na snubače gleda,
Pa v zemljo gledajo snubači.
Tadaj zapali ogenj kneza,
Sam opasuje ledje staro.
Tù mlajši sin pred njega stopi:
»Jaz sim opasan, dragi oče!
»Dovoli, da grém jaz nad Turka!
Goreče otec ga objame:
»Koleni moje, sladki sine!
»Le pojdi, pojdi blagoslovljen!
»S teboj se otec tvoj ponaša,
»Ponašajo se dedje stari,
»Ki so neverce tukaj tolkli«.

Pripravil se je tudi Turek.
Izbral tovaršev polovico
Ostali na zidovji, vratih
Odkáže slednjo svoje mesto,
Posebej še ukaže vodji:
»Ako k preroku v raj odidem,
»Mi pošlji ti nevesto saboj!
Potem odpreti reče vrata,
Na boj zvihra ponosno v polje,
Za njim vihra tovaršev truma,
Kak mu na glavi čalma sije!
Kak bliska v roci damaščinka!
Kovani noži kak za pasom!
Z rame visi mu ščstoperec,
Orožje strašno, hāt nezmeren,
Seštero ima zob železnih,
Ki ž njimi seka smrtne rane.
Naproti plane mladi knežič,
Na Turka zabavljivo vpije;
»Le sem, ponočno-hrabri vitez,
»Na luči solca kaži serce!
»Al mislim da si zadnjo devo
»Junaštvom nočnim to ugrabil!
Na smeh nategne Turek usta,
Odgovora na to ne daje,
Al divje iz oči zabliška,
Spusti po vragu damaščinko,
Utne mu levo do komolca,
Potem pusti da k otcu teče.

(Dalje sledi.)

Naznanilo.

Peti del »živinozdravstva«, pod imenom »nauk, kako pomagati živini o porodih, in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni, je dodelan. Naročniki ga tedaj zamorejo v tiskarnici gospoda J. Blaznika vsaki dan prejeti; z 28 podobami vred, ki kažejo porodniško orodje in naravne in napčne lege mladega, obseže 6 pol. Če so nam ktere bukve v slovenskem jeziku potrebne, so gotovo te, ki učé umno pomoč ob porodih živine, da bojo pregnale — gospodarjem v prid — tisto strašno nevédnost, po kteri je dosiljal toliko živine konec vzelo, in kazale pravo pot, se škode obvarovati. — Za tem delom pride 3. del živinozdravstva »nauk o živinoreji« na versto.

Pogovori vredništva.

Gosp. »učiteljskemu prijatlu« na Notrajskem: Ze večkrat smo opomnili, da nemoremo nobenega sostavka v natis dati, o kterem nam pisatelj svojega imena ne razodene, ker vsak lahko razume, da saj vredništvo mora moža poznati, za kterega tudi ono poroštvo prevzame, kadar njegov spis pod kako čerko ali izmišljenim imenom po svetu pošilja. Vaš spis bomo dali natisniti berž ko nam tisti gospod, v kterega imenu je omenjeni sostavek pisan, dopišejo, da so oni porok rečenega.

leta, bo prihodujo sredo očitna preskušnja. — Verli ud naše kmetijske družbe in priden sadjorejce gospod fajmošter Možina iz Vranje na Istrijskem so nam spet poslali mnogo cepičev žlanih zimskih hrušk in nešpelj, in s tem marsikterega domačina osramoté, ki ne da cepiča iz svojega verta, češ, da bi kdo drug kaj dobrega ne imel! Exempla sunt odiosa. — V četrtek smo pokopali gosp. Franceta Galle-ta, bivšega posestnika Bistriške grajsine na Notrajskem in sosesstnika Bevške papirnice pod Ljubljano, ki je po skor 5letni bolezni v 70. letu svoje starosti v Gospodu zaspal. Omenimo njegove smerti ne zato, ker je bil eden nar premožniših mož na Krajskem, ampak zato, ker je bil verli domoljub, ki je zraven svojih reči se tudi pridno trudil za občni blagor svoje domovine; priča tega je njegova posebna delavnost za vstanovitev vzajemne pogorelske družbe na Krajskem, za osnovo domače hranilnice, za napredek kmetijske družbe, za katero je ko večletni odbornik veliko delal, in za več družih obcnokoristnih reči. V zgodovini omenjenih naprav njegovo ime nikdar pozabljeno ne bo. Naj po veliki, hvale vredni delavnosti verli mož mirno počiva!

Novičar iz mnogih krajev.

Po tem, ko so se unidan cesar iz cerkve domu pripeljali, so dali župana Dunajskega mesta k sebi poklicati in so pohvalili in zahvalili Dunajčane zavolj serčnega sprejema, rekoč: da so v tolikih znamenjih zveste vdanosti nekdanje Dunajsko mesto spet spoznali. — Sliši se, da se mislijo cesar kmalo v Benetke podati inondi več dni ostati. — Za Dunajsko cerkev se je na Dunaji že nabralo 426.263 fl. 9 1/2 kr., 150 cekinov in 5 20-frankov. — Zdravnika cesarjeva sta prejela poslavlila: dr. Seeburger je prejel Leopoldov red, dr. Wattermann pa je povzdignjen v žlani stan barona. — Poukazu cesarskem, ki je došel vsim c. k. sodnijam, ne zapadejo milodari, ki jih kdo od svetlega cesarja ali cesarjeve rodovine prejme, nikakoršni sodniški eksekucii, zato, ker so zgolj milošina. — Danes bojo sožgali na Dunaji spet za 500.000 fl. papirnatih šestie in desetie, ktere so pri nas že zlo redke. — V četrtek popoldne so pokopali Dunajskega nadškofa in kneza Vincenca Edvarda Milde-ta, ki je nagle smerti umerl v 76. letu svoje starosti. Truplo visoko spoštovanega gospoda je neslo 6 duhovnov v stolno cerkev sv. Štefana, kjer je pokopališče Dunajskih škofov, 12 duhovnov mu je svetilo; pogreb je bil slovesen. Oporoka (testament) njegova določil, da duhovni Dunajske škofije, ki so po nesrečah obožali in so v svojem poklicu pridni, imajo občni dedniki (Universalerben) njegovega premoženja biti; veliko je zapustil tistim krajem, kjer je nekdanj škof in fajmošter bil, pa tudi učiteljev in ubozih blagi gospod ni pozabil. — Dunajski časniki naznanjajo, da se bojo prihodnjič posebno duhovni frančiškanskega reda v učiteljske službe jemali. — Nekteri časniki pravijo, da bo konec tega mesca v Berlinu shod austrijskega in rusovskega cesarja, pruskega, belgiškega in holandskega kralja, vsih družih nemških in več laških vladarjev. — Pravijo, da se bode sv. oče papež, kterege bo več kardinalov spremljalo, nar manj 3 tedne v Parizu mudil, potem pa čez Kolonijo in Munakovo na Dunaj se podal in v vsem 2 mesca od doma ostal. — Na Španjskem je umerlo o enem letu 32 škofov. — Visoko učeni dr. Orfila, čigar ime po tem nar bolj po svetu slovi, da je izvedel moč strupov do človeka, je v Parizu umerl. — Vážno novico naznanja „Terž. časnik“ iz Carigrada (Konstantinopla); prišel je namreč od ruskega

eara poslan 28. februarja knez Mencikov tje z ostrimi terjatvami. Brez da bi se bil kaj menil z ministrom vnanjih oprav in brez da bi se bil prazno oblekel, ko je bil pri predsedniku turškega ministerstva, je s sultanom nek naravnost govoril, da: 1) mora sultan obljube nazaj vzeti, ki jo je storil Francozu zavolj božjega groba, ker car terja predpraviice za gerško cerkev, in 2) terja 40 milionov piastrov za vojskine stroške v obsedi podunavskih knezij leta 1850. Pred ti dan, ko je rusovski poslanec v Carigrad došel, se je francoski spravil iz poti.

Klepec.

(Dalje.)

Prestraši se kristjanska vojska
Veseli hrup zažene turska.
Al, čuj! na gradu kaj tam plače?
Čuj divje krohotanje spodej!
Za brata plače sestra tamkaj,
Derhal krohoče turska spodej. —
»Al ni med vami več junaka«,
Zavpije aga v knežji tabor,
»Ki bi se v drugo z manojskusil?«
Iz plahe trume sin stareji,
Na Turka sadaj se požene,
Z besedo derzno mu zabavlja:
»Ne bahaj, Turc, se prezgodaj!
»Se ima brat desnico zdravo
»K osveti bratove levice,
»Le sem, da hitro jo poskusiš!«

Na smeh nategne Turek usta,
Odgovora na to ne dade,
Al divje iz oči zabliška,
Spusti po vragu damaščinko,
Utne mu desno do ramena,
Potem pusti da k otcu ide.
Odreveni kristjanska vojska,
Gromeči hrup zažene turska. —
Na gradu milo deva plače
Derhal krohoče turska spodej.
Ko vidi sina stari otec,
Ko vidi v ranah ju i kervi,
Osvete želja ga zapali,
Zareča jeza i sramota;
Spusti se v Turka sivi starec
Pozabi let i rok okornih.
O čuj na gradu, čuj plakanje,
Kak milo britko, kak je silno,
Razlega se na bojno polje,
I huje še zapali kneza.

Gerdo se Turek posmehuje:
»Al si obnoril, topi starec!
»Al si se glave navelical,
»Da tak hitiš u smert gotovo?
»Al nimaš več sinov poslati?
»Gosti bom danas jaz napravil,
»Gosti sloveče vranim ticam,
»Ki krokajo pod nehom studno,
»Naj turske slave god poznajo,
»Naj s knežjim truplom se gostijo.«
Le bolje se pospeši starec,
Grozi se Turku s to besedo:
»Gorje ti gnjusni nejeverec!
»Se bdi nad nami Bog mogočen,
»Od tebe, Turc, gerdo žaljen,
»Ki tudi roko staro vkrepi,
»Ko za otroke se maščuje!
To reče, ter se zaprašita,
Da zemlja se zaziblje spodej.
Ko v prvo mahne silni Turek,
Mu meč na tri kosé razbije;
Ko v drugo mahne silni Turek,
Na travo padé rusa glava,
I kervco črna zemlja pije. —
(Dalje sledi).

vergla necega moža in mu je nogo zlomila. Ravno tako kakor po suhem, je tudi na morju velika nevihta, nobena barka ne more iz luke, nobena v luko. Tudi iz Benetk ne more parobrod zavolj velike nevihte odriniti. Burja piše tedaj od Reke, po celem Krasu noter do Benetk; upamo vendar, da bode kmalo potihnila, ker dolgo nikdar ne terpi, naj bode še tako huda. — 30 mladih, 9. do 14 let starih fantov iz Krasa domá, lepo v domači obleki napravljenih in v novo osnovano muzično kardelo Teržaške okolice izvoljenih, je muziciralo unidan zvečer pod oknom svitl. nadvojvoda Maksa v Terstu tako moško, da gosp. vojvoda in vsi poslušavci so jih z velicim veseljem poslušali. Nadvojvoda jim je podaril verh dobre kaplice, s katero so se okrepčali, še 100 fl. za to.

Iz Ljubljane. Danes zamoremo veselo novico naznaniti, da tisto novo imenitno obdelovanje zemljiš s poklado glinastih podzemeljskih ceví, ki se drénaža imenuje, se bo, če vse po srečigré, tudi na Krajskem že letošnje leto začelo, ker vse trojno, kar je k začetku tega dela potrebno, nam je že gotovo. Umetnega mojstra v tem delu nam je iz posebne prijaznosti slavna štajarska kmetijska družba, hvala ji! za nekoliko časa poslati zagotovila, — verli podpornik vsake občekoristne reči gosp. Baumgartner se je rad vdal prošnji kmetijske družbe in si bo naročil iz Marskega mašino za ceví na svoji opečnici (cegelnici), da se bojo po nasvetu Štajarske km. družbe ceví za drénažo domá delale; — in že imamo v Ljubljani tudi vse orodje za grabne rezati in ceví pokladati, ki je pretekli teden naravnost iz Londona prišlo po naročilu g. Terpinca, za vpeljanje novih in dobro poterjenih poprav vedno skrbnega predsednika naše kmetijske družbe. „Novice“ bojo začele kmalo prijetlom kmetijstva drénažo natanjko popisovati, da na to vižo pospešimo to važno reč od vsih strani.

Novičar iz mnogih krajev.

Presvitli cesar so prejeli te dni iz rok novo izvoljenega kardinala in papeževega sporočnika gosp. Viale Prela-ta en zob sv. Petra, kterega so sv. oče papež z lastno roko iz čelust trupa sv. Petra vzeli in ga cesarju v poseben spominek poslali. — Nabera za Dunajsko cerkev v znesu dosihmal na Dunaji čez 433.845 fl., v Pragi čez 18.736 fl., v Terstu čez 18.078 fl., v Ljubljani 2437 fl. 56 kr. itd. — Mesca februara se je peljalo po ces. železnicah 181.070 ljudi, blaga pa 1.470.424 centov; dohodki so znesli 793.670 fl. — Truplo fzm. Haynau-a, ki je blizu poldrugi milion premoženja zapustil, so pripeljali 18. t. m. iz Dunaja v Gradec, kjer so ga z veliko svečanostjo pokopali. — Časniki naznanjajo, da se bivšemu ministru baronu Bruku služba austrijskega poslanca v Carigradu ponuja. — Na Laškem (v Ferari, Milani in Mantovi) so sred tega mesca spet 4 obesili, 3 pa vstrelili, ki so se prekucije 6 febr. vdeležili; 19. dan t. m. pa je maršal Radecki v razglasu iz Verone milostni razglas Njih veličanstva naznanil, da vsim tistim, ki so še v sodniški Mantovski preiskavi zapopadeni, se ima popolnoma priznati, da ne pride še več družin v nesrečo, kterih očetje so le zapeljani se velicega izdajstva vkrivili; le tisti se nimajo pomilostiti, ki so pobegnili (33 jih je) in niso pred sodbo prišli. — Gradčki knezo-škof pride nek za nadškofa na Dunaj. — Hrabri vojvoda Grahoski Jakob Vujatić je nek v Klobuku (turški terdnjavi) po groznem terpljenju umrl. Vjete Černogorce mučijo Turki grozovito. Upanje, da se bo kristjanom v Bosni po dohodu Kiamila-pašata bolje godilo, je splavalo po vodi.

Kdaj bo turško-ruske pravde konec, se še za gotovo ne vé, ker telegrafno naznanilo od 18. t. m., da se Turk terjatvam rusovskega poslanca noče vdati in da je angleško in francosko vlado na pomoč poklical, še ni popolnoma verjetno, kakor tudi to ne, da je angleški sporočnik v Carigradu poveljnika (admirala) srednjemorskih bark v Arhipelag napotil, da bo bližji pri rokah. Zlo pomenljivo pa je, kar nek Varšavsk časnik pod krilom rusovske vlade naznanja, da turško-črnogorska pravda je le na videz končana in da se bojo kmalo važne reči na Bosporu godile; poslednjič pravi, da rusovske in austrijske dežele se bojo proti jugu razširile, pruska vlada pa bo za odškodnino en del kraljestva Poljskega dobila. „Allg. Zeit.“ pravi: kdor vé, da v Varšavi noben časnikar ne smé narmanjši besedice pisati, ki ni povoljna vladi, bo lahko prevdaril pomenljivost rečenega. — Nov predsednik amerikske ljudovlade, general Pierce, je bil 4. dan t. m. v Washingtonu z veliko slovesnostjo na čelo vlade postavljen; v prvem svojem govoru je obljubil, da si bo terdno prizadeval mir in prijaznost s celim svetom ohraniti.

Klepec.

(Dalje.)

Na gradu strašno deva pisne,
Do Boga se v nebesa čuje.
S tim hipom vse potihne zgoraj,
Le bolj derhal krohoče spodej,
Le bolj vriščiijo Turki spredej.
Zastoka groze knežji tabor,
Na beg se vojska opoteče,
I zdaj je bilo vse zgubljeno.
Pa v hipu tem pred verste blede
Mladeneč nagloma prisope,
Obstati jim ukaže ostro.
Do Turka se ukaz razleže —
I vojska sluša ga osupna.
Kdo je mladeneč tako derzni?
Odkod prižene ga nesreča?
Alj Turkov li ne vidi spredej,
Ki so se ko volkovi gladni
Za plašnimi kristjani vsuli?
Pri Uni, na pokrajni turškej,
Je slišal snoci govorico,
Kak se ukrade turski aga
S tovarši strašnimi čez reko.
Začuti v sercu bol neznano,
Ter se za sledom zdajci vzdigne.
I že stoji na čelu vojske,
Že se ko smertni Angel Turkom
S perutami viharja bliza.
V desnici silen porat *) suče,
Kervavega pomora orod,
Po stegnu se mu sablja vije,
Ognjena kača britkozoba;
V očeh pa čuden plamen bliska,
Sovražnikom mertudi serca.
Ko ga ugleda turska vojska,
Je v hipu noga vsim zastala.
I sleherni tadaj osupne,
Sam ni osupnul Hasan-aga,
Timveč, psova je njih zastanek,
Tako tovarše plahe kara:
»Strahljivci, rajkljin vi ste porod,
»Ne pa sinovi turskih mater,
»Le nisko se stiskajte k zemlji,
»Gledé plašno po ubežišči,
»Kjer je zalajal pes pred vami.
»Res materi v sramoto niste!«

(Dalje sledi.)

*) Porat je bät, tolkaču podoben, s kterim so naši Slovenci nekda Turke mahali. Po Krajskem se to orožje še sémtertjet med šaro na izbah najde. Izpeljan je od besede »ratiti«, kar je toliko, kakor biti.

Zidanega mosta v Zagreb bojo berž začeli delati, kakor hitro bo vreme za to; veliko kamnarjev (štamparjev) in navadnih delavcev bo ondi za delj časa dela dobilo; kdor ga hoče, naj se oglasi pri dotični pisarnici na Zidanem mostu. — C. k. državnim pravdnijam je od c. k. deželnih nadsodnij naukaz došel, dobro znane zakotne pisarce naravnost pred kazensko sodbo poklicati. — Že gré blago iz našega cesarstva v Turške dežele brez cola čez mejo. — Strašno veliko snega je padlo te dni po spodnjem in zgornjem Avstrijskem, Ogerskem, Marskem itd., tako da je mnogo cest zametenih; na Dunaji je pretekli pondelk — samo v mestu brez predmestij — 1700 delavcov iz ulic sneg kidalo, kterega so tisti dan 6800 vóz iz mesta peljali. — Za Turčijo je nastopil te dni sila važin čas; o pravdi z Rusom je zares poklical Turk Angleško in Francosko vlado na pomoč, ki ste nanaglioma poslale več vojnih bark proti Turčiji. Vladni list francoski vendar upanje daje, da se bo turško-rusovska zadeva brez vojske poravnala; kar pa pravdo o božjem grobu vtiče, pravi list avstrijske vlade, se je nadjati, da se bo z lepo rešila, ker „nad grobom Izveličarja bi si imele vse kristianske ljudstva bratovsko roke podati, ne da bi v sveti reči kdo le priložnosti iskal, več dežele si pridobiti“. O malo dnéh se bo zvedilo, kako se bo ti klobčič izmotal. — Spet pravijo nekteri novičarji, da sv. oče ne bo šel Napoleona za cesarja blagoslovit, in če papež ne pridejo, ga bo blagoslovil nadškof Reimski. — V Jeruzalemu je to zimo tako malo deževalo, da na zadnje ni bilo skor nič vode; verč vode, ki derži poltretji bokal, je veljal 4 piastre (22 krajc.); gerški kloster je za velikonočne praznike 35.000 verčev vode iz daljnih krajev za 36.000 piastrov (3600 fl. srebra) kupil; pravijo, da so jo še po ceni kupili.

Iz Černogore od 12. t. m. naznanjajo „Narod. Novine“ dnevni ukaz, kterega je Omer-paša 1. marca svoji armadi razposlal. Tako se glasi: „Neprestano deževje od tistega časa, ko smo v Bělopavličce došli noter do včeraj, gosta megla in slana v visocih gorah, primorali so me za čas mali ustaviti vojsko proti puntarskim Černogorcem, in povratiti se v bližnjeterdnjave, da se armada velicega truda odahne. Vi ste mi priča, da bi morala Černogora danes moja biti, ako nam bil Allah le dva dni vedro nebo podaril (?); le gérdo vreme je Černogorce do danes rešilo mojega nepremagljivega orožja (?). Ali jez vas zamorem uvériti, da je to še huje za one puntarje; ker, če dalje bodo tako razuzdano živeli, še huje se bo nad njimi razlila jeza slavnega našega padiša, moja in vaša jeza. Po tem bojo oni naš trud plačali z glavami in premoženjem svojim. Vi ste mi priča, da je moje orožje vedno zmagovalo (?) in da je nam bilo gérdo vreme od večé škode ko paloš kervnički. Gotovo je, da so nas napadali Černogorci o nar hujšem vremenu na našem maršu, ker oni so prokleti tolovaji, ki nemorejo dražiti vredjene vojske. Do novih določil ukazujem, da se vsa neredna armada razpusti in v kuče povrati, nizam (redna armada) pa naj se razdeli po mestih in terdnjavah zunaj puntarske Černogore. Kadar Begovi dobijo moje nove ukaze, naj se vsa raja in ljudi (?) vzdignejo ko en mož, da sovražnike (dušmane) naše vere iztrebimo ali podložimo“.

Tako se Omer baha sam sebi, in laže armadi in Arbanii.

Iz ravno tistega dopisa zvemo, da je Omer-paša s silo vzel sebi za ženo neko kristiansko deklé iz Podgorice in jo siloma poturčil. Takošne stvari nemorejo dolgo terpeti! „Več previre kapa na sve strane“.

Vojvoda Vujatić je zares umerl 9. t. m. v Hercegovini tisto smert, s katero je umoril grozoviti Omer Ali-pašata. Milovanja vredni Vujatić se je preveč zanašal na sebe, na svojo kulo in pečovje, — in za to je nemilo poginul. Ko bi se bil on v Černogoro preselil, kakor drugi Grahovljani, danes še bi se živ in zdrav bojeval zoper Turke.

Gosp. Stratimirović je osnoval v Černogori žandarmerijo po enakem načinu kakor je žandarmerija avstrijska. Dosihmal je zapisanih 30 žandarjev in en četnik. Perjanci černogorski, kteri so knezova straža (garda) imajo na kapi dvé veliki (cirilski) pismenki D. I., to je, Danilo I. (prvi).

12. t. m. so se zbrali v Kotoru knez Danilo, vojvoda Juri i Pero in mnogo veljavniših Černogorcev obiskati gosp. generale Kelnera, Mamula, Desimona in polkovnika ruskega Kovalevskega; z njimi je bil gosp. Stratimirović.

Knez Černogorski je Grahovljanom ukazal, nikakor napadati Turkov, ker bo vsako silnost ostro kaznovan; če jih Turki žalijo, naj se pritožijo pristarašinstvu, ki jih bo branilo.

Klepec.

(Dalje.)

To rekši, sam verši naproti,
Mladenču vpije te besede:
»Velika hvala, golohradec,
»Da si junake tam ustavil,
»Ki so se hotli umakniti,
»Predno spoznaše turske sablje.
»Saj celi svet enacih nima,
»Ne brušenih ne tak kovanih,
»I tako smertno ne kaljenih;
»Pa tud junakov tacih nima,
»Ko sokolovi ljute Bosne —
»Gorje mu, kdor jih derzno skuša!
Mladeneč sliši zabavljico,
Zadela ga je v živo serce,
Vendar odgovora ne daje;
Al huje se razpali jeza,
Al huje iz oči zabliska,
I bolj korak podviza gromen.
Kakor oblaka ob neuri,
Nasprotnimi vetrovi gnana,
Na nebu srečata se črnem,
Ko strela se za streló vtrinja,
Gromeči žarek njune jeze,
Tako zdaj sreča silen silna,
Ko vprvo mahneta junaka,
I porat z ljutim šestopercem
V junaškem boji se objame,
Sta se oba raztreskotala.
Ko v drugo mahneta junaka,
I sabljo sreča kruta sablja,
Po tleh razvenkotajo kosci.
Ko sta se v tretje zaletela,
Terdo sta se, strašno objela,
Kosti ječijo pod rokami,
Podobno hrastu, kadar pada.
Mladenču pa je Bog pomagal.
Od tal visoko Turka dvigne,
Ter ga ob zemljo terdo trešči,
Obedve vojske ste čutile,
Tako je zemlja dergetala,
Tako je padel silni aga.
Življenje sladko ga zapusti,
Mladeneč pa izterga nože,
Izterga agu izza pasa,
Od trupla bledo glavo loči.
Tadaj zavriska knežji tabor,
Popade Turke merzla groza,
Brez uma so se zavertili,
Beže brez uma proti gradu,
Kjer je minulo krohotaanje.
(Konec sledi.)

njeno, je cesarska vlada za razne prenapredbe tega grada, in za prizidanja novih pristav še 190,000 gold. odločila.

Imenovala se bode ta naprava: drugo hranilišče za mlajšce (zweites Kadetten-Institut.) Pripravlja se že mnogo razniga gradiva za prihodnjo stavitev, ktera se bo še to pomlad pričela. J. Š.

Novičar iz mnogih krajev.

Kakor se v Dunajskih časnikih bere, je presvitli cesar potovanje v Benetke na prijetniši čas do konca prihodnjega mesca odložil; iz Benetk gré v Išel. — Nabera za Dunajsko cerkev se je na Dunaji dosihmal narasla čez 460.268 fl. in 165 cekinov. — Ni res, da bi bilo nar. višji armačno poveljništvo vojakom prepovedalo se vdeležiti milošnje za omenjeno cerkev; le v nekem primerljaju je bilo izrečeno, da so c. k. vojaki svojo vdanost Njih veličanstvu že tako živo razodeli, da tega novega naznanjenja treba ni. — C. k. ministerski ukaz od 15. t. m. zapové, da §. 12 v letu 1851 15. maja razglašenega predpisa za vkvartiranje vojakov, ki govori od delitve povračila, velja le za take poslopja, ktere, naj že bojo lastna hišasrenje ali pa najeta, so tako velike, da se zamore nar. manj 50 pešcov ali pa 15 konjikov z ravno toliko konji vkvartirati; k temu prostoru v hiši se pa ne smejo prištevati stanovanja oficirjev, magacini, stražnice itd. — Sliši se, da po novi postavi za učitelje, se bojo le tisti za pripravljanje (preparande) jemali, ki so prvo in drugo leto realne šole skoz in skoz dobro doveršili. V učiteljskih učilnicah se bojo preparandi prvo leto učili kersanski nauk in cerkveno povestnico, občno in posebno metodiko, znanstvo domovine, nemški jezik, računstvo, lepopieje, godbo, instrumentalno muziko, ritualno petje, geometriško oblikoslovje in telesne vaje (Turnen); — v drugem letu pride: občno detovodstvo z dušoslovjem, vaja v prostih govorih, praktična geometria in obertnijsko risanje, kmetijstvo, sadjoreja in telesna vaja. — Pomenki katoliških škofov v zborih Dunajskih so v natis dani; oni bojo podlaga sklepom v prihodnjih zborih. — Za c. k. vradnike pride zastran penzij (penzionov) nova postava; bere se, da se bopenzija tako rajtala: številka 45 (kot sploh nar. dalji čas službe) se vzame povsod za podlago prerajta; ti številki se došteje število službinih let vradnika; znesek po ti doštevji se poštevja (multiplicira) s plačo, ki jo vradnik ima, inod tako dobljenega zneska se zadnji dvé ničli izbrisete; ostanek je znesek penzije. — Po vsih časnikih se zagotovi, da se bo turško-rusovska razpartija z lepo poravnala, ker je nek sultan pri volji vse spolniti, kar Rus terja, ki z 100.000 vojakov in 170 topovi v južni Rusii pripravljen stoji; scer ima na črnem morju rusovska vlada 13 velicnih bark, 8 fregat, 6 kervet in več manjšega brodovja; če se pa barke, ki ste jih angleška in francoska vlada tje pripravile, doštejejo turškim, je vsih skupej 17 velkih bark, 16 fregat, 17 korvet in 11 družega manjšega brodovja. Cesar Napoleon je nek že ukazal francoskim barkam se podati v Toulon nazaj. — Iz granice Černogorske se „narod. novín.“ piše, da je Omer-paša naznanil konsulom v Skadru, da sultanova obljava zadeva samo Černogoro, ne pa Berda, kjer hoče, berž ko vreme dopustí, iznovega bitko začeti (?). Sodnija Berdska je dva sina Štefana Gjčina in štiri druge Berdčane, ki so se izdajstva svoje domovine vkričili, ustreliti dala; tudi v Černogori jih bo več k smerti obsojenih, ki so se očitno izdajstva vdeležili. — Berž po velikonočnih praznicah bojo zaperli veliko cerkev v Parizu, jo okinčati za kronanje Napoleona.

Zmes.

Kako sodi Wellington brezimne pisace.

Nekteri ljudje, ki ne morejo svojemu bližnjemu očitno škodovati, ga zalezujejo po poti tihotapstva in napadajo ga zavratno. V to versto ljudi, ktere le strast vodi, se štejejo vsi obrekovavci z besedo in spismi, kterih cvet pa so brezimni pisaci, kterih, svoje hudobne samopridne namene doseči, ni sram besede bližnjega zvijati po svojem, brezvestno prevračati resnico, in podtikati besedam in djanju družih ljudi gerdobo svojega serca. Celemu svetu dobro znani general Wellington, ki je na svetu marsikaj skusil, je derhal tacih brezimnih pisacev takole sodil: „Nar. malopridniši početje, kterega se človek sploh ukričiti zamore, je: pisati brezimno pismo v hudobnem namenu. — delo to ni človeka, ampak delo je satana.“ (Die niedrigste Handlung, der sich überhaupt ein Mensch schuldig machen kann, ist: einen anonymen Brief in böser Absicht zu schreiben; nicht eines Menschen Werk ist es, sondern des Satans). Iz zares poterdi to tudi skušnja Gorenska.

Klepec.

(Konec.)

Nastane teka pokotanje,
Nastane glasen šum orožja,
I krik in stok potere ljute.
Odpró se širno grajska vrata
Pa v čas nesrečen turske vojski.
Zajmó s prijatli tudi vrage,
I Hasan-agovih tovaršev
Le malo v Bosno drago dojde.
Postasta zid i dvor jim pare,
V gomilah tam ležijo gostih,
Med njimi vodja grajske straže,
Pazabil tamkej v grenki smerti
Kar je naročil Hasan-aga
Gredé iz grada v boj junaški. —

Al kje ostaja lepa Zlata?
Kaj se zmagavcem ne prikaže?
V medlevcah težkih so jo našli.
Nerad se va-njo duh poverne.

Potem ko tretji dan zasije,
So deli kneza Radoslava
Solzami grenkimi plakaje
K slovečim dedom v tiho rako.
Snubačem duri so odprli.

Do leta dan žaluje deva,
Lepoto v černo tugo skriva,
Nad rako otca mlo plače;
Al ko je leto tek končalo,
I čas vesele svatbe dojde,
Je bila s smertjo poročena,
I k otcu v rako tiho djana.
Mladeneč pa, rešitelj dragi,
Ki deklica je za-nj gorela,
Ki ji je otca zdaj osvetil,
Na vojsko ide spet kervavo.
Al zdaj povsod nje duh ga spremlja.
Nadušen njega čudne sile,
Vse huje zdaj po Turcih kleplje
Nesmerno slavo nabiraje
Ponos slovenski, silni Klepec.

Podgorski.

Zahvala.

G. Valentinu Lečnik-u v Podkraju: Za spako telečje glave in dlačno kepo, ki ste ju poslali živinozdravniški učilnici, se zahvalimo lepo, in ker se nadjamo, da bi nam utegnili večkrat kaj pošiljati, Vam bomo pošiljali vse še sledeče dele „živinozdravstva“ v spoznanje, da ste nam s poslanim dobro vstregli. Vodstvo podkov. in živ. učilnice v Ljubljani.